

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2013/14:29

Onsdagen den 19 mars

Stenografiska
uppteckningar
2013/14:29

1 § Europeiska rådet

Statsminister Fredrik Reinfeldt

**Information och samråd inför möte i Europeiska rådet
den 20–21 mars 2014**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsminister Fredrik Reinfeldt med medarbetare välkomna hit till EU-nämnden. Jag lämnar ordet till statsministern.

Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande, ledamöter av riksdagens EU-nämnd! Europeiska rådet träffas på torsdag och fredag för sitt sedvanliga vårtoppmöte. Vanligtvis ägnas detta möte åt att diskutera unionens strategi för tillväxt och sysselsättning, som går under namnet Europa 2020. Denna gång kommer dock fokus att ligga på andra frågor.

Vi har alla med djup oro bevittnat den dramatiska händelseutvecklingen i Ukraina och på Krim. Vi kommer i morgon och på fredag att diskutera vilka ytterligare åtgärder som unionen nu måste vidta som svar på den ryska aggressionen och hur vi ytterligare kan stödja den ukrainska regeringen. Detta kommer naturligtvis att dominera toppmötet.

Därutöver förväntar vi oss en första viktig diskussion om kommissionens förslag till klimat- och energiramverk för perioden fram till 2030. Europeiska rådets ordförande Herman van Rompuy har föreslagit att den europeiska planeringsterminen, Europa 2020 och frågan om industriell konkurrenskraft ska diskuteras under den första arbetssessionen i morgon. Middagsdiskussionen, som kan förväntas dra ut på tiden, kommer att ägnas åt situationen i Ukraina. På fredag morgon kommer en första diskussion att äga rum om kom-

missionens förslag till nytt klimat- och energiramverk för 2030 samt om förberedelserna inför toppmötet mellan EU och Afrika den 2–3 april.

Herr ordförande! Beslutet av president Janukovyjtj att stänga dörren till väst följdes som bekant av månader av demonstrationer på Majdantorget i Kiev. Dessa övergick i slutet av februari i blodiga konfrontationer med en regim som hade tappat kontrollen. Närmare 100 människor förlorade mycket tragiskt sina liv.

President Janukovyjtj valde att lämna landet. Ukrainas folkvalda parlament utsåg en ny tillfällig president i väntan på det nya presidentvalet, som ska hållas den 25 maj, och en ny regering under ledning av premiärminister Jatsenjuk. Det stod dock snart klart att detta inte skulle accepteras av Ryssland.

I medierna har vi kunnat följa Rysslands militära aggression och successiva övertagande av kontrollen av Krimhalvön. Detta har på ett anmärkningsvärt sätt förnekats av ledningen i Moskva, som påstår att det handlar om lokala självförsvarsstyrkor. En enad omvärld har fördömt det ryska agerandet som ett brott mot folkrätten och krävt att de ryska militära styrkorna ska dras tillbaka till sina baser samt kallat det ryska agerandet en akt av aggression.

Parallellt med dessa händelser har stora diplomatiska ansträngningar gjorts av FN, EU, USA, OSSE och Europarådet för att få i gång en politisk dialog mellan Ryssland och Ukraina, något som även Ukrainas regering har verkat för. Hittills har dock inga framsteg kunnat göras då Ryssland systematiskt har vägrat att samtala med den nya ukrainska regeringen om något annat än ett rättfärdigande av det egna agerandet.

I söndags hölls en så kallad folkomröstning om Krims självständighet och anslutning till Ryssland. Denna folkomröstning erkänns inte av omvärlden då den står i strid med Ukrainas grundlag. Det är ju inte förvånande att valet, som genomfördes i skuggan av de ryska trupperna på Krim, resulterade i 97 procent för självständighet och anslutning till Ryssland. Händelseförloppet har sedan gått snabbt. I måndags kväll erkände Ryssland Krim som självständigt från Ukraina, och i tisdags skrev Putin och de nya proryska ledarna på Krim under införlivandet av Krim i Ryssland.

Herr ordförande! Det är nu av yttersta vikt att EU står enat i sitt fördömande av Ryssland och i sitt stöd till Ukraina. Vi ser ett Ryssland som utan att tveka agerar i strid mot all internationell rätt. Vi ser ett Ryssland som i förlängningen kommer att bli alltmer isolerat och försvagat – allt detta för att förhindra ett avtal som hade fört med sig välstånd både till Ukraina och till Ryssland. Det är ett vägval som bara har förlorare, och de som har allra mest att förlora är vanliga människor i Ryssland och Ukraina.

Herr ordförande! Som nämnden vet diskuterade Europeiska rådet den 6 mars utvecklingen i Ukraina. Vi fördömde då den ryska aggressionen som ett brott mot folkrätten och uttryckte vårt enhälliga stöd för Ukrainas suveränitet och territoriella integritet och också för den ukrainska regeringen. Vi enades om att omedelbart avbryta förhandlingarna med Ryssland om viseringslättnader och om det nya bilaterala avtalet. Vi enades om två möjliga ytterligare steg.

Först och främst: Om Ryssland inte deeskalerar situationen överenskom vi att vidta ytterligare åtgärder i form av reserestriktioner, frysning av tillgångar och att ställa in nästa EU–Ryssland-toppmöte. Som ett ytterligare steg var vi därutöver överens om att flera destabiliserande steg från Rysslands sida skulle medföra långtgående konsekvenser för relationen med EU inom ett brett spektrum av ekonomiska områden.

Herr ordförande! Som alla kan konstatera har Ryssland inte vidtagit åtgärder för att deeskalera situationen eller få i gång politiska förhandlingar. Snarare har det omvända skett.

Därtill beslutade EU:s utrikesministrar i måndags att införa visumrestriktioner och frysning av tillgångar för 21 personer i den ryska ledningen. Dessa personer anses bära ett direkt ansvar för Rysslands agerande på Krim. Även USA fattade i går beslut om restriktiva åtgärder mot 11 namngivna personer i tillägg till tidigare fattade beslut om att suspendera förberedelserna inför G8-mötet och vad avser det militära samarbetet.

I morgon kommer vi inom ramen för Europeiska rådet att diskutera vilka ytterligare åtgärder som EU bör vidta. Från svensk sida har vi varit tydliga med att folkrätten måste gälla. Sådana här brott mot internationell rätt måste leda till tydliga reaktioner från det internationella samfundet. Sverige ställde sig därför bakom förslaget att införa restriktiva åtgär-

der mot enskilda personer i den ryska ledningen, som man fattade beslut om vid utrikesministrarnas möte i måndags.

Mot bakgrund av gårdagens händelser är vi nu redo att införa ytterligare åtgärder. Parallellt med dessa åtgärder är det mycket viktigt att EU uttrycker ett starkt stöd till Ukraina. Vi är pådrivande när det gäller att utforma ett omfattande ekonomiskt stödprogram för Ukraina, både från IMF och från EU. Sverige har sedan tidigare ett ambitiöst program till stöd för Ukrainas reformer för ett EU-närmande som uppgår till ungefär 220 miljoner kronor per år.

Regeringen har också tagit initiativ till en diskussion med de andra nordiska länderna och de baltiska länderna om att tillsammans därtill ge ett bilateralt lån till Ukraina. Detta lån ska komplettera IMF:s insatser. Lånet ska baseras på det ekonomiskpolitiska reformprogram som IMF och Ukrainas regering utarbetar tillsammans. Vi gör detta för att Ukraina är ett land i vårt närområde och för att det befinner sig i en mycket svår ekonomiskpolitisk kris.

Ukraina kommer att behöva allt stöd som vi kan ge, men avgörande för att detta stöd ska göra skillnad är att det förenas med djupgående ekonomiska reformer. För att vända utvecklingen, så att jobb och tillväxt skapas, måste man säkerställa att stödpengarna används på rätt sätt.

En viktig stödmarkering är även att Europeiska rådet i anslutning till sitt möte på fredag kommer att underteckna de politiska delarna av associeringsavtalet mellan EU och Ukraina. Det var ju beslutet att inte underteckna detta avtal som startade de omfattande demonstrationerna i Kiev. Samtidigt ger EU ensidiga handelslättnader för ukrainska produkter som kommer in till EU:s inre marknad.

Händelserna i Ukraina är en utmaning mot många grundläggande värderingar och principer i det internationella samspillet mellan stater – viktiga principer och strukturer som det har tagit lång tid att enas kring. Det är viktigt att Sverige tillsammans med övriga EU tydligt står upp för dessa värden och motsätter sig den militära maktens språk.

Herr ordförande! I januari presenterade kommissionen ett förslag till ramverk för unionens klimat- och energipolitik fram till 2030. Kommissionen föreslog ett övergripande mål för unionens utsläppsminskningar på 40 procent, räknat med 1990 som utgångspunkt. Detta mål ska sedan fördelas på medlemsländerna så att varje medlemsland får ett nationellt

utsläppsmål, alltså på samma sätt som skedde förra gången unionen kom överens om ett utsläppsmål för 2020.

2013/14:29

19 mars

Kommissionen föreslår som en del av ramverket för 2030 också ett mål för EU-ländernas förnybara andel av energiproduktionen på minst 27 procent. Detta mål är tänkt att vara bindande på EU-nivå men inte bördefördelas nationellt på de olika medlemsländerna – detta för att ge medlemsländerna större flexibilitet att kunna uppnå målet. Kommissionen bad dessutom att få återkomma med ett eventuellt nytt mål för energieffektivitet när en översyn gjorts av energieffektiviseringsdirektivet senare under året.

Herr ordförande! Regeringen välkomnar kommissionens meddelande om klimat- och energipolitiken fram till 2030. Regeringens ambition är att Europeiska rådet i mars ska ange den huvudsakliga inriktningen för EU:s klimat- och energipolitik för tiden fram till 2030. Det är viktigt att både industri och samhälle så snart som möjligt ges tydliga och långsiktiga förutsättningar. EU får också bättre förutsättningar att agera så konstruktivt som möjligt inför och vid det klimattoppmöte som FN:s generalsekreterare kallat till i september.

Regeringen ställer sig bakom kommissionens förslag om 40 procents utsläppsminskning inom EU jämfört med 1990, förutsatt att det sker en bördefördelning mellan medlemsstaterna på ett kostnadseffektivt sätt. Regeringen anser också att ambitionen ska höjas ytterligare genom att EU därutöver åtar sig ytterligare 10 procents utsläppsminskningar i form av internationella utsläppsminskningsenheter, förutsatt att andra utvecklade länder tar sin del av ansvaret i de internationella förhandlingarna.

Regeringen stöder också ett mål på minst 27 procent förnybar energi inom EU liksom förslaget att återkomma till energieffektivisering senare i år. Utsläppsmålet är överordnat förnybarmålet, eftersom det viktigaste är att utsläppen minskar. Regeringen vill även öka ambitionen vad gäller EU:s utsläppshandelssystem.

Regeringen kommer alltså att argumentera för ambitiösa mål och en ambitiös tidtabell för att besluta om dessa mål. Jag vill dock förvarna om att det finns medlemsländer som i ljuset av sitt starka beroende av fossil energi och den ekonomiska krisen har positioner som går i motsatt riktning.

Herr ordförande! Europeiska rådet kommer vid toppmötet också att hålla sin årliga tillväxtdiskussion och ge vägledning

inför genomförandet av den europeiska planeringsterminen och Europa 2020, även om vi som sagt inte förväntar oss att dessa diskussioner kommer att få lika stort utrymme som tidigare år.

EU:s strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020, är tänkt som ett stöd för medlemsländerna i deras reformarbete. Det handlar bland annat om att uppnå ökad produktivitet, bättre fungerande arbetsmarknader, ökad kvalitet i utbildning och forskning, omställning till ett grönare samhälle samt åtgärder för att minska utanförskapet.

Kommissionens utvärdering av medlemslänternas uppfyllande av Europa 2020-målen, som publicerades för två veckor sedan, är en mycket glädjande läsning för alla oss som bor i Sverige. Vi har den högsta sysselsättningsgraden av alla EU:s 28 medlemsländer. Sverige ligger tvåa när det gäller investeringar i forskning och utveckling. Vi har högst andel förnybar energi av alla medlemsländer. Vi är bland de medlemsländer som har lägst antal studenter i åldrarna 18–24 år som lämnar sitt utbildningsprogram i förtid och är samtidigt bland de medlemsländer som har en relativt hög andel av befolkningen med högre utbildning. Enligt kommissionens utvärdering tillhör Sverige också de tre medlemsländer vars befolkning har lägst risk av alla EU-länder att drabbas av fattigdom eller utanförskap.

Herr ordförande! I denna diskussion är det viktigt att påminna om den centrala roll som en väl fungerande inre marknad och en öppen och fri handel spelar. Detta stärker EU:s konkurrenskraft och förmågan att uppnå målsättningarna i Europa 2020, något som vi från svensk sida framför i diskussionerna.

En annan betydande tillväxtfaktor är ökat arbetskraftsdeltagande för kvinnor. Regeringen har verkat för att detta ges ett starkare fokus i arbetet med Europa 2020 och den europeiska planeringsterminen. Här är tillväxtpotentialen stor. Enligt studier från OECD och IMF skulle EU:s tillväxt kunna öka med mer än 12 procent om kvinnor deltog på arbetsmarknaden i samma utsträckning som män. I vissa medlemsländer är tillväxtpotentialen så stor som 40 procent. Det är uppenbart att för att nå upp till sysselsättningsmålet på 75 procent måste vi aktivt prioritera att öka arbetskraftsdeltagandet bland kvinnor.

Herr ordförande! Europeiska rådet ska också beröra genomförandet av Europa 2020-strategin på basis av ett meddelande från kommissionen och välkomnar att en översyn av Europa 2020-strategin nu påbörjas. Översynen väntas pågå under mer än ett års tid och inledas med ett offentligt samråd under våren. Regeringen ser fram emot den kommande översynen av strategin och kommer att verka för att såväl ambitionsnivån som fokus i arbetet med Europa 2020 upprätthålls.

Herr ordförande! Herman van Rompuy har angivit att han vill diskutera Europas industriella konkurrenskraft vid detta möte. Till grund för denna diskussion ligger ett kommissionsmeddelande.

Från svensk sida anser vi att det behövs ett helhetsgrepp på den europeiska konkurrenskraften. Arbetet bör ske genom att etablera långsiktiga goda ramvillkor, till exempel stimulera forskning och innovation, skapa en väl fungerande inre marknad, motverka regelkrångel eller fortsätta omställningen till ett koldioxidsnålt och hållbart näringsliv.

Det är viktigt att arbeta för att den inre marknaden för både industri- och tjänstesektor fullföljs. Varor och tjänster är ofta integrerade delar i en och samma produkt. Från svensk sida delar vi därför inte kommissionens ståndpunkt att mål bör sättas upp för olika sektorer som andel av total produktion. I stället bör företag ges möjlighet att fritt utvecklas på grundval av en politik som ger samtliga näringar gynnsamma förutsättningar.

Likaså är det angeläget att se över EU-regelverkets anpassning till nya produktions- och konsumtionsmönster. De nya globala produktionskedjorna gör bland annat tidigare tänkande runt export- och importberoende förlegat. En tredjedel av EU:s import används till exempel som insatsvaror i produkter som EU sedan exporterar. Höga tullar på sådana insatsvaror straffar således europeiska företag. Regeringen förespråkar också en balans mellan olika politikområden. En väl utformad miljö-, arbetsmiljö- och hälsopolitik ska inte stå i konflikt med stark konkurrenskraft.

Herr ordförande! Europiska rådet väntas kort notera läget i förhandlingarna om den gemensamma avvecklingsmekanismen inom ramen för bankunionen. Jag förutser dock ingen diskussion på det området. Europeiska rådet väntas också ta del av en framstegsrapport från kommissionen avseende spa-

randedirektivet. Förhoppningsvis kan alla medlemsstater gå med på att anta direktivet vid nästa rådsmöte i mars.

Herr ordförande! Europeiska rådet väntas även kort diskutera EU:s relation till länderna i Afrika inför det toppmöte som äger rum i början av april. Målsättningen är att utveckla ett brett och modernt partnerskap mellan EU och Afrika. Från svensk sida verkar vi för att toppmötet ska mynna ut i en tydlig samsyn om mänskliga rättigheter, kampen mot straffrihet och klimatfrågan men också diskussioner om angelägna gemensamma utmaningar som sysselsättningsfrågan och behovet av investeringar.

Även situationen i Centralafrikanska republiken kan komma att beröras. Det är viktigt att FN:s och EU:s insats skyndsamt kommer på plats för att öka skyddet för civila och underlätta tillförseln av humanitärt stöd. Sverige är som bekant en stor humanitär bidragsgivare och erbjuder även flygtransportstöd för truppbidrag till EU-insatsen.

Herr ordförande! Jag är därmed redo att svara på nämndens frågor.

Anf. 3 MARIE GRANLUND (S):

Herr ordförande! Jag vill tacka statsministern för redogörelsen inför Europeiska rådet. I den ekonomiska krisens spår ser vi nu en social kris med katastrofal arbetslöshet som följd. Nästan 6 miljoner unga européer saknar ett jobb att gå till. Därför tycker vi att det är glädjande att Europeiska rådet nu har två politikområden på sitt bord som båda är väldigt viktiga för jobben: industri och klimat.

För oss socialdemokrater är industrin en viktig del i närings- och tillväxtpolitiken. För såväl Sveriges som EU:s del är det avgörande att ha en stark och konkurrenskraftig industriell bas. En framtida europeisk industri kommer att möta nya utmaningar, och därför behöver en modern industripolitik utformas. Det behövs också en strategisk samverkan för att olika industrigrenar ska kunna utvecklas.

De förslag som fördes fram i kommissionens meddelande *För en industriell renässans i Europa* gick därför i rätt riktning. Där fanns resonemang kring modernisering genom investeringar i innovation, nya teknologier, bättre kompetens och små och medelstora företag. Som statsministern redogjort för valde den svenska regeringen dessvärre att inte stödja kommissionens mål att industrins andel av EU:s bnp

ska öka till 20 procent. Till skillnad från regeringen anser vi att industrijobben i såväl Sverige som EU inte är praktiskt taget borta utan tvärtom ryggraden i vår konkurrenskraft.

Som min partiledare Stefan Löfven nyligen tydliggjorde kommer vi socialdemokrater att verka för en nyindustrialisering i Sverige. Det handlar dels om bättre förutsättningar för de företag som vill flytta verksamhet till Sverige, dels om att aktivt locka hit nya företag.

Det är naturligtvis avgörande för svensk industri att vi i EU bedriver en politik som kan främja en sådan utveckling. Industrin är ofta navet för att en omfattande tjänstesektor ska kunna växa fram. Därför finns det all anledning att stödja initiativ som slår vakt om industrins betydelse och dess möjlighet till tillväxt. Vi menar att industrin är en förutsättning för att värdekedjor ska uppstå, inte minst när det gäller högteknologisk export. Vi uppmanar därför regeringen att frångå sitt motstånd mot att EU ska ha som mål att industrins andel av bnp ska öka till 20 procent.

Även när det gäller klimat och energi tycker vi att det är olyckligt att den svenska regeringen inte driver på hårdare. Vi har högre ambitioner för EU och Sverige. Våra förslag innebär att Sverige och EU investerar i sådant som kombinerar tillväxt, fler jobb, förnybara energikällor och minskade klimatutsläpp. Vi har därför presenterat en klimatpolitik som står på tre ben: utbyggnad av förnybar energi till 40 procent, ökad energieffektivisering och minskning av klimatutsläppen med 50 procent. Genom att ha tre bindande mål ger vi en tydlig signal till medborgare, marknad och investerare om inriktningen i vår politik.

Vi socialdemokrater anser att det är avgörande att man vid Europeiska rådet siffersätter ambitionerna för klimat-, miljö- och energipolitiken fram till 2030. Vi anser att den svenska regeringen bör driva på detta. Att siffersätta målen har varit utgångspunkten för EU:s arbete med klimatpolitiken under en längre tid, och det hänger ihop med de internationella förhandlingarna inom FN-systemet.

Som statsministern säkert är medveten om är medlemsländerna splittrade även där. Ett stort antal medlemsländer, där Polen hör till de mest inflytelserika, driver en politik som går ut på att klimatmålen inte ska siffersättas. Samtidigt är det känt att Danmark, Portugal, Tyskland, Frankrike och

Storbritannien agerar för att siffersätta målen redan vid detta toppmöte.

Tyvärr nås vi av oroande signaler att regeringen inte stöder dessa länder utan sitter passiv på mötena. Jag skulle välkomna om statsministern redogjorde för hur Sverige agerar när det gäller att siffersätta målen. Klimatomställningen är en av vår tids största utmaningar och måste verkligen tas på allvar.

När det gäller Ukraina kommer Tommy Waidelich att utveckla det mer i nästa omgång. Jag vill dock redan nu fråga statsministern hur han anser att man ska gå vidare nu när man har försökt med både diplomatiska förhandlingar och sanktioner, som statsministern redogjorde för. Jag skulle alltså vilja att statsministern utvecklade hur man ska gå vidare för att nå framgång i frågan.

Eftersom det har varit en stor sak i dag vill jag också deklarera att Socialdemokraterna tycker att det är positivt med bilaterala lån. Vi kommer självfallet att behöva titta på utformningen av desamma. De är inte siffersatta, men vi stöder tanken i sig.

Anf. 4 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Man kan hålla med om många av resonemangen om industribasens betydelse för Sverige och behovet av att vår industri är konkurrenskraftig och möter bra villkor men ändå ifrågasätta idén om att vi rent kommandeekonomiskt ska meddela att just den delen av tårtan ska bli 20 procent. Det vore intressant att höra vilka åtgärder man har tänkt sig vidta för att få den att bli 20 procent.

Vi har umgåtts med den diskussionen i kretsen av europeiska länder, och vi ser vilka som förespråkar detta mål och vilka som inte gör det. De mer marknadsekonomiska länderna i vår närhet tror inte på den typen av målformuleringar, utan det är länder som är kända för att i andra sammanhang förespråka protektionism och omfattande statlig styrning som tror på den typen av mål. Det är ett sätt att hävda att man statligt kan intervensera och styra hur stora olika delar av ekonomin ska bli.

Det kokar väl ned till vilken syn man har på ekonomin – om man tror på marknadsekonomi eller på planhushållning och kommandostyrning av ekonomin ovanifrån. Vi tror helt enkelt inte på det sättet att ställa upp mål, och vi ifrågasätter

vilka metoder man ska åstadkomma det med. Det vore intressant att höra vilka de i så fall skulle vara. Min erfarenhet efter att ha hört sådana här diskussioner är att det rätt snabbt visar sig vara ganska mycket subventioner och stöd av olika slag eller förbud mot att lägga ned olika enheter, vilket har förekommit i en del länder.

Jag vill också påpeka att väldigt långtgående diskussioner om att reindustrialisera och att säga att vi ser lika tufft på klimat- och förnybar mål inte alltid är samma sak. Det är ofta så att hur industrin utvecklas påverkar hur långt vi når med våra klimatambitioner.

Hur har vi då resonerat när det gäller de mål kommissionen satt upp? Vi är som sagt absolut beredda att i kretsen av like-minded-länder ställa oss bakom ett mål på 40 procent som ska gälla för Europa inför de kommande förhandlingarna. Som Marie Granlund korrekt påpekade ser inte ledningen för Europeiska rådet någon möjlighet att nu få hela EU samlat kring detta, men det återstår att se. Det finns uppenbarligen länder som har invändningar mot det.

Eftersom vi har gjort det här en gång tidigare, som jag sade i min inledning, vill jag understryka att EU-nämnden inte vet vad ett gemensamt mål på 40 procent innebär för Sverige. Det vet ingen av er som sitter här och inte jag heller. Hur det ska uttolkas för Sverige följer av den diskussion och förhandling som jag var med om förra gången och som var bland de svåraste jag har haft. Det styrs nämligen av vilken utgångspunkt man har för bördefördelningen.

Vi hävdar att vi inte har oändligt med resurser. I Sverige tycker många att skattepengar ska gå till mer sjukvård och skola. Därför säger vi att de resurser vi ska använda till klimatet ska vara så kostnads- och resurseffektiva som möjligt. Då säger andra länder i EU: Nej, vi tycker nog att det snarare ska baseras på bnp-styrka och att rikare länder ska ta på sig en större del av kostnaderna för klimatomställningen. Mer av skattepengarna skulle då i stället användas till klimatomställning.

Jag vill understryka att totalt sett kommer EU inte att göra bättre ifrån sig, utan det är fortfarande en genomsnittlig siffra på 40 procent. Det blir en omfördelning mellan Europas länder från fattigare mot rikare. Många länder kommer att räcka upp handen och säga att det är bördefördelningsnyckeln. Det närmade sig detta förra gången. Den bördefördelningsnyckel

man använder efter förhandlingarna påverkar vilken slutsiffra Sverige får. Ni vet alltså inte det när ni nu säger till oss att vi ska säga olika saker. Slutsiffran kan hamna olika högt.

Återigen: Vi är beredda att ställa oss bakom ett mål på 40 procent, men jag vill påpeka att det är genomsnittligt och gemensamt för EU-28. Om det ska gå att åstadkomma med en bördefördelning måste alla länder ställa upp på den. Det är ett av skälen till att bland annat Polen, som nämndes, säger: Vi tänker inte acceptera detta, för vi vill veta utfallet av bördefördelningen i förväg. Det beror på att de också var med förra gången och vet att det nästan spelar större roll hur man bördefördelar än vilken siffra man sätter.

Om jag förstod det rätt säger S att ett förnybarmål på 27 procent som inte är bördefördelat ska ersättas av ett mål på 40 procent som är bördefördelat. Jag vill understryka att S inte vet vilken siffra Sverige hamnar på, för det följer av hur bördefördelningen ser ut. I den senaste förhandlingen blev ett mål på 20 procent för EU ett utfall på 49 procent för Sverige.

Ni kan se i redovisningen av 2020-målen att Sverige är nästan ensamt om att klara sitt förnybarmål. Vi ligger nu på 51–52 procent, huvudsakligen för att vi haft en kraftig investering i bland annat vindkraft. Det tycker jag i grunden är bra. Men om det gemensamma förnybarmålet ska vara 40 procent och därtill bördefördelat är vår högst preliminära och ofärdiga bedömning att det svenska förnybarmålet hamnar över 70 procent efter en sådan bördefördelning. Det målet når man inte utan att börja stänga svensk kärnkraft.

Det påverkar i så fall något av det mest grundläggande vi många gånger har hävdat, nämligen att vi i EU ska ha respekt för att vi i respektive land själva har att fatta beslut om energimixen. Det är i grunden Sveriges riksdag som ska bestämma det. Trycker man upp förnybarmålet tillräckligt högt övergår den energimixen i händerna på EU. Det är vår uppfattning att man har landat där om man lägger nivån så högt som S nu indikerar.

Om man går mot bördefördelning har man dessutom avhänt sig hur den exakt ska se ut. Därför kommer vi inte att förorda det som Socialdemokraterna har framställt här, med de risker jag nu har illustrerat. Vi tycker tvärtom att kommissionen har hamnat ganska väl när det gäller förnybarmålet. 27 procent är redan det ett lyft. Vi noterar att flera stora

länder, som fick betydande beting redan förra gången, inte har kommit så långt och rimligen kommer att ha invändningar även på denna nivå.

Jag vill understryka att det förra gången var en tuffare förhandling för förnybarmålet än för själva reduktionsmålet, för det är väldigt få länder som har Sveriges förutsättningar att få en hög förnybar energiandel.

Hur går vi vidare med Ukraina? Ja, det är väl två spår. Först är det vår tydliga markering mot det ryska agerandet. Diskussionen kommer naturligtvis att handla om huruvida det räcker med 21 namn. Det är den metod vi redovisade för EU-nämnden förra gången, och det handlar om en listning av personer – Janukovytsj och kretsen kring honom – i den tidigare ledningen i Ukraina. Nu handlar det om en grupp i Ryssland, och frågan är om den listan kanske ska förlängas. Möjligen blir det ytterligare diskussioner om reaktioner gentemot Ryssland.

Jag tror att alla ni som följde tv i går kan notera vad den ryska synen på detta är. Jag tror att SVT:s reporter på plats i Ryssland sade att detta var den lyckligaste dagen i Ryssland sedan Sovjetunionens fall – bara så att vi inte missar det. Det är inte så att de nu känner sig hårt trängda och tycker att det har gått i fel riktning, utan det är ett jublande Ryssland som tycker att de har haft stora framgångar utifrån en agenda vi inte ser som vår och som vi tycker är förkastlig. Det är dock bra att se hur spänningsfältet ser ut.

I den miljön är det klart att sanktioner eller reaktioner mot Ryssland kommer att vara väldigt svåra att nå fram med, för att säga det uppenbara. Det bör inte förminska vår kritik, men det är viktigt att lära sig att det finns två sidor av alla konflikter. Kanske är det viktigare – det är därför jag markerar det bilaterala – att minnas vilket ekonomiskt beroende Ukraina befinner sig i och hur viktigt det är att i denna stund bara bistå Ukraina så bra vi kan.

Det är en mycket djup ekonomisk kris, och vi hoppas naturligtvis att IMF på plats redan ska kunna vara till stöd och utarbeta ett program gentemot den. Vi tror dock att vi kan förstärka genomslaget av detta via bilaterala insatser. Det är därför vi här också redovisar att vi har tagit ett initiativ att göra det i vår valkrets, alltså den nordisk-baltiska valkretsen, inom IMF. Vi kommer naturligtvis att återkomma med detta, men det är ett sätt att tydligt signalera.

2013/14:29

19 mars

Jag kommer givetvis att ta upp det med stats- och regeringscheferna i morgon, för att efterhöra om också andra är beredda att göra motsvarande. Vi tror nämligen att den typen av lättnader och stöd både är ett sätt att understödja en reformering av Ukraina och ett sätt att vara ett stöd för Ukraina i den svåra belägenhet de befinner sig i. Det tror jag också är betydelsefullt för hur befolkningen på plats i Ukraina nu tolkar vart världen är på väg och hur man ska tolka det som sker – vem finns som stöd, och vem gör det inte?

Anf. 5 GUSTAV BLIX (M):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern inte bara för redogörelsen inför toppmötet utan också för informationen om vilka konsekvenser klimat- och energiförhandlingarna riskerar att få för Sverige och svenskt näringsliv.

Vi har sett fram emot ett toppmöte som ska handla om Europa 2020 och hur vi ska få fart på tillväxten i Europa. Tyvärr överskuggar Ukraina detta ganska rejält, så mitt inlägg här kommer huvudsakligen att handla om just detta. Jag vill dock tacka statsministern för informationen och betona vikten av att vi går vidare med reformen för att stärka Europas konkurrenskraft och ta oss ur den ekonomiska krisen.

Vi har varit oroliga över vad som händer i Rysslands närområde inte bara sedan Georgienkriget utan under lång tid. Det är oroväckande att detta inte bara sker hundra år efter att det stora kriget bröt ut, eller 75 år efter att det förra stora kriget bröt ut, utan också att vi nu återigen ser att stora makter tar sig rättigheter som små länder inte har. Det är otroligt viktigt att Sverige och resten av världen reagerar oerhört starkt på detta. Det är också välkommet att Sverige nu tar ett initiativ för det bilaterala stödet till Ukraina.

I nöden provas vännen, brukar man säga, och det gäller här. Men jag tror också att det är så att i nöden provas EU och den vänskap som bygger den europeiska unionen stark. Jag tror att det vore välkommet om vi nu i Europa faktiskt kunde göra det vi har försökt göra länge, nämligen samla oss till en utrikespolitik. Den tror jag framför allt kommer att definieras av om vi förmår tala med en röst gentemot vår stora granne i öst, nämligen Ryssland.

I det perspektivet tror jag också att det är viktigt att vi i Sverige är initiativrika och engagerade i detta och att vi står upp för vårt närområde. Det gäller inte bara Baltikum, som

självklart känner sig extra utsatta i detta läge, utan också Ukraina. Vi ska komma ihåg att det ligger nära – det är närmare mellan Malmö och Krim än mellan Malmö och Kiruna. Det är lätt att glömma det när man ser på kartan.

I detta får vi dock inte heller glömma vikten av att vi långsiktigt, trots att vi nu behöver markera oerhört starkt mot Rysslands agerande, hittar verktyg för att normalisera och få en fungerande relation med Ryssland. I det ska vi nog påminna oss allihop om att vi för två hundra år sedan avslutade vårt sjunde krig med Danmark, ett land det i dag är otänkbart för oss att se som en fiende. Vi är inte bara bröder utan har också rent bokstavligen byggt en bro och integrerat våra ekonomier alltmer.

Det blir som statsministern var inne på ett försvagat Ryssland till följd av detta. Det blir ett förlorat välstånd inte minst för den ryska befolkningen. En otroligt viktig utmaning för oss alla är dock att i Europa bestämma oss för om vi ska se till vårt eget snäva, nationella intresse i relationen med Ryssland eller våga sätta den europeiska solidariteten och gemenskapen som vårt överskuggande och avgörande nationella intresse.

Ska vi lyckas med detta behöver vi inte bara ha starka reaktioner och sanktioner mot dem som är ansvariga för beslutet. Vissa har också förespråkat tydliga sanktioner mot ryska ledare och ansvariga till exempel när det gäller mordet på Magnitskij och försökt att få till stånd den typen av lagstiftning i Europa sedan lång tid tillbaka. Det är uppenbart att vi behöver hitta verktyg för att statuera exempel men också få till stånd en politisk förändring.

I nöden provas alltså vännen, och i nöden provas EU. Det som framför allt provas är vår kärna och vår förmåga att bli starka tillsammans. Min fråga till statsministern är: Hur bedömer du möjligheterna att i kretsen av stats- och regeringschefer som träffas samla oss i Europa? Det gäller inte bara att ha ett gemensamt, starkt och tydligt agerande till stöd för Ukraina och att göra en markering gentemot Ryssland, utan det gäller också att se till att bygga Europa starkt. I grunden är det nämligen vår egen kärna och vår egen förmåga som avgör hur attraktiva vi är för resten av världen och vår förmåga att stå upp för vitala intressen: demokrati, mänskliga rättigheter och fred i vår del av världen.

Min fråga till statsministern är alltså: Hur tror du att diskussionerna går bland stats- och regeringscheferna när det gäller ambitionen att definiera Ryssland som en gemensam utmaning för oss att möta tillsammans och när det gäller arbetet med att bli starka själva?

Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Jag såg att premiärminister Jatsenjuk hade hållit ett tal till den ukrainska befolkningen i går där han mycket nogsamt hade med många kloka punkter som handlade om insikten att Ukraina kommer att leva nära, i nära utbyte med och under påverkan och beroende av Ryssland.

Han signalerade därför, som jag uppfattade det, lugnande besked bland annat när det gäller det ryska språkets ställning och att man inte skulle förbjuda Regionpartiet, vilket det har varit diskussioner om. Han markerade även människors rätt att välja sin egen religion. Jag tror att det är klokt att minnas att vad Jatsenjuk försöker påpeka är följande: Om vi långsiktigt ska få ett Europa där vi kan leva ihop måste det byggas på den typen av insikter och utgångspunkter han gjorde sig till tolk för.

Det kommer inte att förminska våra reaktioner mot det ryska agerandet, det faktum att det står i strid med internationell rätt och att vi alldeles säkert kommer att få ännu en sådan fryst konflikt kring Krim som vi har andra exempel på i Europa. Det är dock klart att vi måste tillbaka till diplomati och politiska kontakter där vi får Ryssland att respektera och utgå ifrån den typ av strukturer vi nu mödosamt har byggt upp, efter både andra världskrigets och kalla krigets slut, för att få vår samverkan i Europa att fungera.

Problemet är som sagt det åtminstone kortvariga enorma jubel som nu utbreder sig i Ryssland och som bygger på en annan typ av logik, där man så att säga hedrar den starkes rätt, tror på militär intervention samt har utgångspunkt i att ryssar – varhelst de finns – får samlas ihop och att man får ta till sig landmassa. Det sker under förevändning av påstådda oförrätter, felaktiga beskrivningar av vilka som styr i andra länder och påståenden om att regeringar inte är legitima.

Jag vet inte hur många fler fel man kan begå när det gäller hur vi ska förhålla oss till varandra i internationell rätt och internationellt umgänge.

Vad är möjligt att samla oss kring? Ja, jag tror att alla inser behovet av ytterligare skärpta reaktioner och risk för vidare spridning utanför Krim. Det svåra blir dock när man ska diskutera större sanktioner, av det enkla skälet att de historiskt inte har varit så verkningsfulla. Vi har 140 miljoner ryssar, varav åtminstone en hel del följer ryska mediers förmedling av det som sker. Det har vi inte sett så mycket av i svensk tv, för det är en helt annan verklighetsbeskrivning än den vi lever med.

Det är klart att man kan skapa rätt parallella verklighetsuppfattningar om vad som sker genom att helt enkelt ge totalt skilda bilder till människor vecka ut och vecka in. Till slut tror människor på en parallell beskrivning. Om man dessutom, starkt och över längre tid, isolerar ett land med en befolkning på 140 miljoner människor tror jag att man skapar en sorts tryckkokare.

Inte sällan kan en ledare för ett sådant land så att säga ta sin egen befolkning som gisslan. De blir förvisso fattigare, men det är lättare för ledaren att hålla tal om alla påstådda oförrätter yttervärlden utsätter dem för och säga: Vi måste samla oss inför detta. Sedan drivs retoriken upp till den typ av krigsretorik vi har sett exempel på i historien och runt om i vår värld. Detta står också på spel i hur vi hanterar Ryssland.

Därför är avvägningen att, som det heter, gå hårt fram och djupare isolera Ryssland ibland inte så enkel som jag tycker att den beskrivs. Den för stora risker med sig, och det finns det djupa insikter om bland Europas ledare. Jag tror därför att vi kommer att se tydlighet kring listning av personer, som möjligen kan bli fler än vi nu har nämnt, men sedan kommer det att bli en mer komplicerad diskussion: Vad är det långsiktiga syftet med Europas relation med Ryssland?

Vi skulle gärna se en blandning av att Ryssland respekterar andra länders integritet och suveräna rätt att själva välja väg när det gäller Europeiska unionen, Natomedlemskap eller vad det kan tänkas vara och att vi signalerar tydlighet kring att det inte är aggressiva avsikter gentemot Ryssland som ligger bakom någon av samarbetsstrukturerna.

Detta är vad vi har trott, vad vi har försökt bygga och vad vi har framfört – jag har själv suttit på toppmöten och pratat med såväl Putin och Medvedev som andra ryska ledare. Det är dock alldeles uppenbart att det inte är där Putin just nu

befinner sig. Det är inte den beskrivning han ger; det är bara att följa hans tal. Det tal han höll i går var något helt annat när det gäller hur han ser på världen och står i skarp kontrast till allt det jag nu sade.

Vi kommer alltså att komma en bit, men vi ska inte framställa det svåra som enkelt. Det är det nämligen inte, och det finns mycket stora risker förknippat med att göra felsteg. Därför tycker jag att det är viktigt att hålla lite seriositet i diskussionerna och minnas hur de olika nivåerna ser ut när vi nu ska förorda ytterligare steg. Förmodligen kommer det att dela upp sig i fler steg snarare än att det blir bara ett – det blir kanske olika ytterligare steg.

Jag ska också nämna att det, förutom listning, på svenskt initiativ har varit uppe i utrikesministerkretsen att det första man borde diskutera – om man nu ska tala om handelsembargo – är ett vapenembargo. Det kan tänkas att det kommer att komma upp på bordet som en typ av handelsembargo man kan gå fram med.

Anf. 7 BODIL CEBALLOS (MP):

Jag tror att jag börjar med klimatfrågan. Det är väl inte så att någon blir förvånad om jag säger att jag inte instämmer i statsministerns bild av vad som bör göras.

Miljöpartiet har redan tidigare framfört att vi skulle vilja ha tre bindande mål. Vi vill ha ett bindande mål på 60 procent när det gäller utsläppsminskningar, ett på 45 procent för förnybart och ett på 40 när det gäller energieffektiviseringar. Vi är inte rädda för att det skulle leda till att Sverige eventuellt skulle behöva börja avveckla kärnkraft. Det är alltså absolut ingenting som hindrar oss från att ha höga mål.

Vi står också bakom tvågradersmålet, och det gör vi allihop. Risken är att vi med de mål EU antar inte kan nå tvågradersmålet, i synnerhet som resten av världen borde ha samma möjligheter som vi att leva drägliga liv.

Om vi ska se till att vi minskar utsläppen, eller se till att fattiga länder åtminstone slipper öka sina utsläpp, måste vi ta krafttag.

Jag tittar på punkt 15 i slutsatserna och blir lite fundersam under punkt 3 där det står om att tillhandahålla flexibilitet för medlemsstaterna för hur de uppfyller sina åtagande. Precis som statsministern sade förut handlar det inte bara om att

man ska ha mål. Det handlar också om hur man uppfyller målen.

2013/14:29
19 mars

När man tittar på hur det gick förra gången vi antog mål fick Sverige lov att öka med 4 procent därför att vi hade gjort mycket. När man gjorde en utvärdering år 2006 hade vi minskat med 7 procent i Sverige. Där var förstås alla importerade utsläpp borträknade.

Vi hade ändå minskat 7 procent, vilket gav oss 11 procent i buffert, medan Spanien, som fick lov att öka 15 procent, samtidigt hade ökat 51 procent. Man hade vänt på siffrorna bara.

Om det är den flexibiliteten vi ska ha tror jag att det är väldigt farligt. Vi kan inte ha en flexibilitet på det sättet. Jag skulle vilja statsministern förklarar vad flexibilitet handlar om i det här sammanhanget.

Miljöpartiet har tidigare anmält avvikande mening i den här delen tillsammans med Vänsterpartiet, om jag inte missminner mig. Vi vidhåller den avvikande meningen även i dag. Vi menar att Sverige bör ha högre ambitioner än de ambitioner som regeringen har.

När vi kommer till Ukraina är det intressant att läsa återrapporten vi fick här. Vi hade en debatt i fredags, och vi är alla överens om att det som Ryssland gör och har gjort är helt felaktigt. Det finns ingenting som rättfärdigar Rysslands agerande på något sätt.

Det enda som vi egentligen var oense om var hur vi ska hantera de högerextrema krafter som också finns med i regeringen. När man läser återrapporteringen är det en sådan fråga som flera medlemsländer har tagit upp i de diskussioner som hölls i Bryssel i fredags, om jag inte missminner mig.

Lady Ashton säger att frågan ändå måste hanteras. Jag skulle vilja att statsministern förklarar hur man ser på frågan.

Anf. 8 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Jag har stor respekt för att man kan landa på olika ambitionsnivåer när det gäller klimatet. Bodil Ceballos säger: Vi tycker att Sverige ska ha högre ambitioner. Jag vill understryka att vad vi här diskuterar är EU:s målformuleringar.

Vad som faller ut för Sverige som följd av EU:s målformuleringar vet vi ännu inte. Det är därför detta är så unikt i världen. Vi har en krets av 28 länder som formulerar gemen-

samma mål som vi sedan bördefördelar. De flesta andra länder accepterar inte den principen. De anser att de volontärer sin utsläppsminskningar nationellt och att ingen annan ska ha inflytande över det.

Vi har lagbundna reduktionsmål som är bördefördelade. När vi därför säger: Vilket mål ska EU ha? är det inte samma sak som: Vilket mål ska Sverige ha? Jag tror ändå att Bodil Ceballos använde begreppet: Sverige bör ha högre ambitioner. Du kanske menade för EU. Då ska jag inte göra mig till tolk på ett felaktigt sätt.

Genom att sätta EU:s mål högre höjer man också indirekt Sveriges och därmed EU:s ansvar för världen. Så kan man uttrycka det. Ett problem är att EU:s utsläppsandel är nere på 10 procent av de globala emissionerna. Det är alltså 90 procent av utsläppen som kommer från andra delar av världen. Det som nu sker är att utsläppen faller i Europa. De faller faktiskt också i USA genom den skifffergas man har fått fram. Men de växer mer i Indien, Kina och i många av de snabbväxande ekonomierna.

Vi är inte själva i styrpulpetera för att styra in mot tvågradersmålet, vad Europa än gör. Vi är så små när det gäller globala utsläpp att vi inte längre styr över det. Vi kan absolut vara med och påverka. Ett problem är att de snabbväxande ekonomierna ursäktar sig med att utvecklade länder nu lämnar de högre klimatambitioner. Det handlar inte om att Europa inte tar sin del, utan mest synbart har varit att Australien och Japan har övergivit sina högre klimatambitioner.

Kvar är Europa ensamt med fortsatt Kyotoförlängning och att föra diskussioner om de väldigt höga utsläppsreduktionerna. Det är viktigt att komma ihåg det. Det finns en tendens att vi ska anklaga oss själva för det som ingen annan i världen ser, nämligen att vi inte skulle ha höga ambitioner. Kommissionen har menat att uppväxlingen av det mål de har formulerat är ett sätt att trovärdiggöra tvågradersmålet. Men det bygger på att andra tar sin del. Så har man resonerat kring detta.

Vad är detta med energimix? Jag vet inte om ni har fått det i handlingarna, men i underrapporteringen till 2020-målet finns bland annat en redovisning av var vi befinner oss med olika energikällor. Jag inser att ni inte ser texten på de papper jag här visar, men här finns alla EU:s medlemsländer

uppställda utifrån hur stor andel förnybar energi varje land har just nu.

På ena kanten högst upp i ensam ledning långt före alla andra ligger Sverige. Vi har 52 procent andel förnybar energi. I andra änden finns till exempel ett land som Storbritannien som jag tror har 4 procent. Här ligger Belgien på 5 procent. Sedan följer Tyskland, som ofta nämns i de här sammanhangen, som ligger på 12 eller 15.

Vad menar vi då med energimix? Det handlar om respekt för att vi är rätt olika. Vi har sagt att det är nationell kompetens att få sätta ihop sin egen energimix. Det kan inte styras utifrån. Miljöpartiet brukar som parti hävda att vi inte ska föra över så mycket makt till EU, det vill säga att vi ska ha kvar makten i riksdagen. Det är precis vad diskussionen handlar om. Vem ska bestämma energimixen när det ser så annorlunda ut?

Vi menar att om EU sätter väldigt höga mål styr det bort från att det kan vara olika. Då styr EU. Miljöpartiet kan då säga att det är en mycket glädjande sidoeffekt av att vi avvecklar kärnkraften i Europa. Frågan är om alla partier står bakom det synsättet.

Det är i realiteten vad som sker om man för upp förnybarmålet mycket högt med krav på bördefördelning. Detta inser alla länder. Det inser Frankrike och de länder som har kärnkraftsandelar precis som Sverige. Man kan säga att det är meningen. Vi menar att det är upp till oss att fatta det beslutet. Det är mer så vi ska se frågan om nationell energimix.

Sedan gäller det de högerextrema. Skälet till att det är en lite känslig diskussion är att en mycket aktiv del av Putins agenda är att hävda att det är högerextremister som styr i Ukraina och att det alltså ursäktar hela hans beteende. Ju mer vi säger: Det är högerextremister som styr i Ukraina, så säger Putin: Vad var det jag sade? Nu säger ni precis vad jag säger.

Vår uppfattning är att det är helt felaktigt beskrivet och kraftigt överdrivet. De verkligt nazistiska delarna har mycket litet stöd i Ukraina. Vi vill inte medverka till den ryska propagandan och driva upp bilder som vi menar inte stämmer.

Det är inte samma sak som att det inte skulle finnas den typ av strömningar i Ukraina som vi ser i många andra europeiska länder och som vi absolut har anledning att ha vaksamhet gentemot. Jag kan gärna föra den diskussionen. Men

2013/14:29
19 mars

Ukraina har en legitim regering med en legitim regeringschef.

Ryssland försöker ifrågasätta det grundat i påståenden om att det är några andra som styr. Det är skälet till att vi är lite försiktiga i hur vi uttrycker oss. Vi vill inte bli en del av Putins propaganda.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Jag vill upplysa nämndens ledamöter om att det dokument som statsministern hänvisade till kommer att skickas ut till nämndens ledamöter. Vi har också noterat en avvikande mening från Miljöpartiet.

Sedan har turen kommit till undertecknad att ställa en fråga. Det är lätt att instämma i de allvarsord varmed statsministern beskriver de senaste veckornas händelseutveckling som svept fram över Ukraina och Krim. När statsministern beskriver de utmaningar, som det numera brukar heta, som EU står inför när det gäller att kalibrera sina sanktioner förstår jag att statsministern kanske mer hänför sig till den allmänna förhandlingsmiljö som råder inom EU snarare än den svenska regeringens uppfattning.

Det är naturligtvis så att EU måste beakta vissheten av en långsiktig relation med Ryssland. Jag delar också uppfattningen att den ryska regimen bjuder på en oberäknelighet som alldeles uppenbart kan innehålla risker satta under ekonomiskt och politiskt tryck.

Samtidigt kan man konstatera att vi har en händelseutveckling som sträcker sig över ett antal år där augusti 2008 i Georgien möttes ungefär på samma sätt som vi i dag möter det som inträffat på Krim. Börserna faller i Ryssland. Man blir politiskt isolerad i både Natosammanhang och EU-sammanhang.

Sedan går det ett tag, och så sker någon sorts normalisering. Nu kanske detta kan komma att inträffa också efter Ukraina 2014. Min bild är att det kanske finns ett behov av att understryka den fasthet som bör finnas i det internationella samhället gentemot Ryssland, oaktat att det innehåller ett pris och risker. Det är svårt att se på vilket sätt den ryska regimen nu blev besviken.

I går meddelade utbrytarrepubliken Transnistrien att man önskade en anslutning till Ryssland på samma sätt som Krim. Orkar EU, i de diskussioner som nu förs, också han-

Anf. 10 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

I slutsatstexterna från förra tillfället, som återskötterades över telefon, som blev ett uttalande från stats- och regeringscheferna betonades vikten av att fullfölja processen med Georgien och Moldavien. Vi förutsåg redan i Vilnius att nu skulle omfattande politiska påtryckningar komma gentemot de två länder i östliga partnerskapet som är undertecknare av associeringsavtalet.

Det redovisades ett behov att göra allt färdigt för undertecknande. Jag tror referensen är augusti i de slutsatstexter vi arbetat med. Jag skulle säga att det är färdigt tidigast i augusti september för undertecknande av dessa två länder. Fram till dess kommer det att vara oroligt och omfattande politiska påtryckningar. Ni kan ju ana hur den ryska ledningen ser på möjligheten att påverka detta i ljuset av hur man har agerat de senaste dagarna. Det är nog allas uppfattning att det ska vara fortsatt tydlighet just när det gäller de två länderna.

Anf. 11 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för redovisningen inför ett mycket viktigt Europeiskt råd under kommande dagar. Jag kan instämma i kommentarerna om klimat- och energifrågorna. Jag har hört att det varit många mål som har handlat om Sverige. Det är bra att Sverige ligger i framkant när det gäller klimat- och energifrågorna.

Nu handlar det om EU och EU:s mål. Det är viktigt att vi når fram och att Sverige och andra likasinnade lyckas nå så långt det bara går för att fastställa ett mål för EU när det gäller utsläpp och minst 27 procent förnybart. När det gäller energieffektivisering pågår en utvärdering. Jag förväntar mig att vi så småningom kommer att få återkomma till den typen av frågor när det är klart.

Det går inte att undgå att det handlar och kommer att handla väldigt mycket om Ukraina. Det gäller inte minst blickarna på vad EU ska göra, och det är naturligtvis viktigt vad Europeiska rådet kommer att svara i morgon och på fredag.

Jag delar uppfattningen att EU inte ska bygga murar mot omvärlden. EU är och ska vara ett fredsprojekt för det 21:a århundradet. Men nu ställs EU:s kapacitet och förmåga i denna del på hårda prov. Det är viktigt att EU hävdar de avtal vi har och att vi samtidigt har en beredskap att möta snabba händelser. Det är någonting som vi har sett; det går väldigt snabbt ibland. Det gick snabbt i Georgien, och det har gått snabbt när det gäller Krim. Vi hoppas att det stannar och att Ryssland förmås ta tillbaka den öppenhet man har skaffat sig för att kunna sätta rysk militär på hela Ukrainas mark. Det måste vara ett viktigt krav att man tar tillbaka den rätt som duman har givit.

Jag tycker att det är viktigt att vi också stöder Ukraina bilateralt och gemensamt – politiskt och ekonomiskt. Det är viktigt med det långa perspektivet. Den 25 maj är nästa känsliga tidpunkt, då man ska välja en ny president. Tiden fram till den 25 maj kommer att vara hårt pressad. Det är viktigt att det då inte bara finns ett kortsiktigt nästa steg, utan att det också finns en tydlig signal om att EU har fler tankar om tiden framåt för att säkra att Ukraina får en legitim inkluderande ledning för hela landet. Jag hoppas att ni kommer att fånga upp detta i slutsatserna.

Jag vill i likhet med föregående talare fråga om Moldavien. Det sägs att den ryska regeringen i morgon ska diskutera Transnistrien och dra slutsatser av vad man har sett och fått för frågor där. Det är därför helt entydigt att man i den europeiska diskussionen också måste fånga upp dessa signaler och markera. Det vore välkommet om ett vapenembargo skulle kunna komma som en slutsats.

Jag skulle gärna vilja höra om statsministern tror att detta kan tänkas bli ett resultat eller om det bara är en from förhoppning från Sverige.

Anf. 12 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Vid förra toppmötet upplevde jag att diskussionerna påverkades av att vi under sittande möte fick rapportering om att Krims folkomröstning utlystes. Förloppet är alltså så snabbt att det också påverkar möten som man själv deltar i.

Efter att ha upplevt detta inser jag att vad vi landar i på fredag eftermiddag också påverkas av utvecklingen både i Ukraina och i det som nämns om Transnistrien. Det är

samma typ av risk för fortsatt aggressivt beteende som vi kan se i förlängningen och som rimligen kommer att leda till – vilket också ordförandens fråga antydde – att vi får fler frysta konflikter i områden som Ryssland gör anspråk på som vi inte erkänner. Så ser en fryst konflikt ut. De hävdar en viss status, och vi håller inte med. Det internationella samfundet kommer rimligen inte heller att hålla med, och sedan blir det svåra tvistefrågor.

Det är riktigt att detta har snabba förlopp. Det som är frustrerande och allvarligt är att mycket av den säkerhetsordning och det tänkande om säkerhet som vi nu har byggt upp under några decennier är allt det som nu inte respekteras. Denna typ av oförutsägbarhet är mycket bekymmersam, för den går lätt att översätta till potentiella konflikter i vårt närområde.

Problemet är att vi inte heller vill dras tillbaka till var vi kom ifrån. Det är uppenbart att vi inte återigen vill hamna i krig på denna kontinent. Men det handlar också om det som var kalla krigets logik: stor kapprustning och att alla hade tillräckligt mycket vapen för att kunna ta livet av varandra hundra gånger om. Det var på avskräckning vi byggde vår säkerhet; vi visste att det var massförstörelsevapen på vardera sidan som var hela grunden för någon sorts säkerhet. Det är inte heller önskvärt.

Det är i en ordning bortom detta man har försökt bygga säkerhetsstrukturer på förutsägbarhet, respektera internationell rätt, bedriva dialog, utbyte och handel och minska gränsers betydelse. Det är inte bara det europeiska projektet som har byggt på detta utan också samverkan med andra länder. Det är sådant Ryssland nu inte respekterar.

Därför säger jag att vi måste få tillbaka Ryssland till förhandlingsbordet med Ukrainas regering, men också i dialog, för att ännu en gång enas om att det är enda sättet att långsiktigt lägga grunden för att leva i samexistens. Vi kan inte riskera att dras tillbaka i logiken från förr, som är så pass mycket farligare och så pass oönskad.

Återigen, och med insikt om allt detta: Det är därför det här är så svårt. Alla kan den närtida historien, och alla förstår riskerna. En uppenbar metod för att bygga utbyte och kontakt med varandra som detta land vet mycket om är handel, utbyte, rörelse och turism. Man lär känna varandra, och man träffar på varandra. Man går i Stockholm och hör ryska turis-

ter som rör sig här. Jag vill påminna nämnden om att vi har 400 svenska företag på plats i Ryssland – 400! Sverige är den femte största utländska investeraren i Ryssland. Också vi har stora ekonomiska intressen.

Ska allt bara klippas? Ska allt bara klippas av, och sedan tror vi att det blir bra? Det tror inte jag. Jag tror att det är en farlig utveckling att helt separera och isolera folk från varandra, aldrig låta dem träffas och att låta dem se helt skilda verklighetsbeskrivningar. Det är så man bygger upp den typ av tryck som fanns under kalla kriget med Sovjetunionens inbundenhet och allt det vi åtminstone har trott att vi har lämnat bakom oss.

Ur detta måste komma både fasthet i att reagera på det som sker och insikter om hur svårhanterligt detta är på lite längre sikt och att vi måste skapa grund för ett Ryssland som till slut kommer närmare oss, inte isoleras från oss. Det tycker jag är den svåra avvägningen.

Det som nämns är alldeles korrekt: Det finns flera datum som komplicerar det hela. En sak som jag just nu tror är viktig är att vara på plats i Ukraina. Det är viktigt att OSSE, EU och olika former av internationella aktörer är på plats och ser vad som sker. Jag tror att det har varit väldigt bra att så många internationella journalister, förmodligen under otroligt svåra förhållanden, fortsätter att rapportera om vad som är sanningen både på Krim och i östra Ukraina. På det sättet kan man hålla tryck mot försöket att vrida verkligheten och hitta på saker som inte stämmer. Det tror jag är viktigt också för att få valen den 25 att fungera. Det är viktigt att vi verkligen kan fullfölja detta.

Vi kan inte acceptera att Ryssland har som utgångspunkt att det inte finns en legitim regering. Det är en bekväm ursäkt för att aldrig behöva sätta sig i några diskussioner med Ukraina som just nu försvårar allting. Det är denna ursäkt man använder för att inte gå diplomatins väg. Då blir det militära och andra svar, vilket inte är önskvärt.

Anf. 13 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Även om vi tycker att Europa 2020-målen i sig är sympatiska menar vi att det finns anledning att ifrågasätta om gemensamma mål som omvandlas till en harmoniseringsstrategi som i sin tur omvandlas till EU:s gemen-

samma rekommendationer till reformer i medlemsstaterna verkligen är den enda vägen att gå.

2013/14:29

19 mars

Vi menar att konvergens mellan medlemsstater och tillväxt snarare kommer till genom en sund konkurrens mellan medlemsstaterna och marknadstillträde inom unionen än genom harmoniserad utbildningspolitik och användning av strukturfonder.

Själva tanken på Europeiska unionen som en förutbestämd konvergensmaskin måste verkligen börja ifrågasättas. Jag menar att någon måste börja våga säga att kejsaren faktiskt är naken. Det finns såväl ett oroväckande drag av ett top-down-perspektiv som idéer om att en storlek passar alla inom Europeiska unionen.

Man ser dessutom hela tiden Europa 2020 och den europeiska planeringsterminen breda ut sig från att i huvudsak ha varit ett makroekonomiskt verktyg till att numera inkludera rättspolitiska och sociala frågor. Det finns till och med ett förslag från kommissionen om att man ska titta närmare på att beräkna grunderna för försörjningsstöd i medlemsstaterna.

Jag menar att det är häpnadsväckande att se hur pass ur synk Europeiska unionen är med allt fler länder. Man talar om att repatriera makt och att man vill ha mindre EU i stället för mer. Samtidigt talar Europeiska unionen om mer övervakning och mer harmonisering.

Vi anser därför att det är tid att regeringen vågar säga nej till ytterligare rådsslutsatser som handlar om vad medlemsstaterna ska och inte ska göra. Vi måste från Sveriges sida våga börja ställa oss upp mot uttalanden som förutsätter specifika nationella reformer.

Vi anser att regeringen helt sonika ska påtala för EU att det i rådsslutsatserna ska framgå att Europa 2020 i stället ska bli euro 2020. Vi medlemsstater som vill ha kvar en strimma av självkänsla och självbestämmande slipper då mer övervakning och mer styrning, som det så ödmjukt heter, i den europeiska planeringsterminen.

Om regeringen har problem med att ställa upp på det här anmäler jag avvikande mening gentemot regeringens inställning. Jag utgår ifrån att det också kommer att bli så.

Vad gäller Ukraina har vi tidigare sagt att vi i huvudsak delar regeringens inställning i frågan. Det finns i huvudsak två spår där vi inte ger stöd till regeringen. Det handlar om

hur fördelningen av stödet till Ukraina ska ske. Vi tycker att man ska fördela det via IMF, inte via EU:s institutioner.

Vi har också invändningar mot ett associeringsavtal eller ett snabbspår, som Folkpartiet vill se – så har i alla fall jag uppfattat det – för ett inträde i Europeiska unionen för Ukraina. Vi är däremot för bilaterala överenskommelser och stöd till Ukraina. Jag vet inte om detta var Centerpartiets hållning i frågan. Det var så det lät, men det kanske inte var så det skulle uppfattas.

Vad gäller klimatpolitiken känner jag en oro över bördefördelningen. Vi vill inte ge något mandat till regeringen i enlighet med det som Miljöpartiet och övriga partier – eventuellt Vänsterpartiet – kommer att kräva här. Som statsministern nämnde tidigare står Europeiska unionen för ungefär 10 procent av utsläppen i världen i dag.

Jag menar att vi givetvis ska ta vårt ansvar. Vi ska ta vårt ansvar från Sveriges sida, och vi ska ta vårt ansvar från EU:s sida. Men vi måste också våga ställa krav på länderna i vår omvärld. Vi måste även stå upp för vår rätt att själva bestämma vilka energislag vi ska satsa på för att bygga upp vår enskilda nationella energiförsörjning.

Statsministern nämnde någonting om att han inte vet hur detta faller ut. Om man inte vet det ska man inte åka ned till toppmötet och ge stöd till EU-kommissionen för någonting som man inte vet vart det leder. Jag vill sända med detta som ett medskick.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar den avvikande meningen.

Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Jag vill först säga något om resurser till Ukraina. Jag anmälde vid föregående EU-nämnd det paket på 11 miljarder som kommissionsordförande Barroso presenterade. En stor del av detta var en hänvisning till Europeiska investeringsbanken och Europeiska utvecklingsbanken, alltså EBRD. Det kan man föreslå, men detta är självständiga institutioner som sedan har att följa sina respektive regelverk. Det är processer som nu fortgår. Sedan var det vissa av EU:s egna resurser som kunde komma i fråga.

Där har vi bara sagt att vi vill få redovisat vilken påverkan det har att det sker en omfördelning i befintlig budget. Det

finns en möjlighet, nämligen de boxar vi talade mycket om under föregående år där vissa resurser förflyttas från en typ av anslag till andra.

Detta vet vi alltså, och det var vad kommissionen föreslog, men det är ännu inte färdigt. IMF är på plats. Vi förutser att IMF därmed kommer att grunda någon form av paket, som det brukar bli. De brukar ha ganska långvariga insatser; det är ofta femåriga program som i hög grad är kopplade till konditionalitet i form av krav på reformer och liknande. Vi tycker att det är bra att IMF är på plats. De har den mest gedigna erfarenheten av att hantera denna typ av kriser runt om i världen. I ljuset av en sådan överenskommelse känner vi oss trygga i att därtill utforma ett bilateralt nordiskt-baltiskt stöd. Jag uppfattar att det fanns stöd för detta här också.

Det kommer alltså att vara olika former av stöd vi diskuterar, allt naturligtvis i syfte att skapa en grund för de bytesbalansproblem som Ukraina har. Det är lite speciellt. När vi diskuterar den här typen av lånepaket brukar vi tala om högt skuldsatta länder, som närmast har tappat kontroll över sina skulder. Jag vill understryka att det inte riktigt är fråga om det i det här fallet. Det här är ett land som jag tror har en statsskuld som andel av bnp på strax under 60 procent. I den delen finns det länder som ligger väsentligt sämre till. Här är det mer andra typer av problem: dysfunktionalitet i statsförvaltning, skatteuppbörd, banker och finansiella system och bytesbalansproblem.

Det är väl så komplicerat. Därför kan det också komma att bli fråga om svensk know-how, alltså kunskap från Sverige, av ett slag som vi har varit på plats med i andra länder. Hur får man fungerande uppbördssystem? Hur ska man agera när det gäller bankhantering? Den typen av frågor kan det också bli fråga om.

Sedan vill jag bara understryka en sak. Jag tycker att man ska skilja den inre diskussionen i EU om hur vi vill utforma vårt gemensamma samarbete och eventuella gränsdragningar från det som här annars står på spel. Det må vara SD:s uppfattning, men vad vi snarare ser är en typ av beteende vi förmodligen skulle ha om vi inte hade ett europeiskt samarbete. Det skulle bli en återgång till starka nationalstater som agerar utifrån egna intressen och hävdar: Befolkningar ska samlas här eller hos oss, och gör ni inte som vi vill tar vi

land och flyttar befolkningar. Det är därifrån vi kommer, så att säga.

Utan ett europeiskt samarbete och utan att vi gemensamt minskar betydelsen av gränser tenderar den här typen av aversioner, hat och drivkrafter att ställa grupper mot varandra på denna kontinent. Våldigt ofta återförs aggressiv nationalism till den typ av problem vi ånyo diskuterar.

Vad är alternativet? Till den som säger: Låt oss nu bli av med Europeiska unionen! säger jag: Alternativet är precis det problem vi nu ser. Det är inte önskvärt, menar jag.

Anf. 16 LARS OHLY (V):

Herr ordförande! I fråga om det som nu händer i Ukraina och på Krim tycker jag att regeringen i stora delar har en ganska rimlig och förnuftig position. Å ena sidan handlar det om att i det här läget inte bli alarmistisk. Å andra sidan handlar det om att tydligt markera att brott mot folkrätten måste få konsekvenser och att vi aldrig kan acceptera att stormakter tar sig rätten att själva bestämma vilka provinser eller delar av länder som ska tillhöra dem, beroende på nationella minoriteters storlek, eller att stormakter ska bestämma när man kan gå till militär intervention.

Det är en principiell hållning gentemot folkrätten och internationell lag som ytterst bygger på det nationella självbestämmandet. Jag tycker att det är väldigt bra med tydliga reaktioner. Jag tycker att de reaktioner som har varit hittills har varit väl motiverade. Jag tror att det är riktigt att man diskuterar att gå vidare på den banan samtidigt som jag håller med om att det är viktigt att nu försöka att hitta tillbaka till diplomatin, till samtalet och till diskussionen för att kunna återfå någon form av rimliga relationer. Det här är nämligen inte vad vi önskar, och det är en oroväckande och farlig situation om den tillåts att eskalera.

Däremot är jag väl inte övertygad om att det på något sätt skulle stödja Putin att påtala att det är ett problem att det sitter nazister i Ukrainas regering, för det rättfärdigar inte Putins agerande. Det är nämligen inte Putin som ska bestämma vilka regeringar som ska sitta kvar eller vilka som ska kastas undan, alldeles oavsett vilka som sitter där.

Det är onekligen ett problem att vi har antisemiter och nazister i en regering i Europa. Det är dock definitivt inte en huvudfråga i dagsläget, för huvudfrågan just nu är att agera

gentemot Rysslands självsvåldiga agerande. Men det var till exempel inte rätt av USA att angripa Irak för att Saddam Hussein var en massmördare, utan det var lika fel folkrättsligt.

Det jag saknar lite grann är konsekvensen i principerna, konsekvensen i att hävda folkrätten och det nationella självbestämmandet. Jag tycker att det är bra att man är tydlig mot Ryssland. Jag önskar att man är lika tydlig när andra stormakter, eller för den delen Israel, tar sig rätten att bryta mot folkrätt och internationell lag.

När det gäller klimat- och energifrågorna är jag inte riktigt lika positiv till regeringens hållning. Jag tyckte att statsministern närmade sig de här frågorna ganska bra inför Conference of the Parties, COP 15, i Köpenhamn 2009. Jag tyckte att Sverige hade en ganska hög svansföring. Jag tyckte att vi var ganska tydliga med vikten av att angripa klimatproblemen och att vi faktiskt drev på för att få lösningar.

Det som jag har fått mig rapporterat om Sveriges agerande inför detta toppmöte, vad gäller klimatfrågorna, är precis motsatsen. Det är ett land som i princip inte har drivit någon linje och som definitivt inte har drivit skärpningar av kommissionens olika förslag. Man har tvärtom i princip varit ganska tyst. Det gynnar inte arbetet med att komma till rätta med klimatförändringarna, menar jag.

Det är inte heller rimligt, tycker jag, att en diskussion som utgår från att andra kommer att hävda en felaktig bördefördelning leder till att man inte vågar ställa högre krav och ha högre målsättningar. Det kommer bara att få till följd att vi inte kan gå före lika långt som vi borde kunna.

Vi har teknik. Vi har förutsättningar. Vi har möjligheter. Samtidigt har vi en historisk skuld. Den brukar på sådana här COP-möten vara en av de svåra frågorna att diskutera, just därför att de historiska fotavtrycken från de i dag rika länderna har haft en oerhörd påverkan när det gäller att driva fram de klimatförändringar och temperaturhöjningar vi har sett. Därför finns det en rimlig misstänksamhet från länder som nu är inne i en uppbyggnadsfas i fråga om välbefinnande. Väst säger att *nu* ska alla dela lika på bördorna, när det faktiskt är den rika världen som har gynnats av att man tidigare har struntat i klimatet och i uppvärmningen.

Vänsterpartiet har precis som Miljöpartiet, både i miljö- och jordbruksutskottet och här i EU-nämnden tidigare, fört

fram att vi vill att Sverige ska vara en tydlig pådrivare för mycket tydligare mål. Det gäller nollutsläpp senast 2050, då all energiproduktion ska vara förnybar. Det tycker jag är ett bra och rimligt mål. Men det gäller också de tre mål som Bodil Ceballos nämnde: Till 2030 ska utsläppen av växthusgaser minska med minst 60 procent jämfört med 1990, som är det jämförelseår man ska använda. Energiproduktionen 2030 ska bestå av minst 45 procent förnybar energi. Och alla verksamheter ska energieffektivisera sin verksamhet med 40 procent. Det här tycker jag är rimliga krav. Jag tycker att den avvikande meningen tyvärr fortfarande är aktuell. Därför måste jag stå fast vid den.

När det gäller Europa 2020 och industrifrågorna vill jag bara upprepa att det inte finns någon enda vägens politik. Det finns inte en politik för industri, tillväxt eller sysselsättning som är höjd över intresse motsättningar eller klassmotsättningar, utan det finns olika uppfattningar och olika åsikter. Det finns inte heller någon vetenskap kring detta. Det finns inte någon vetenskaplig väg till tillväxt och sysselsättning eller lycka eller så.

Frågan är om industriproduktionen ska öka. Ja, jag menar definitivt att det vore bra, men jag är också lite tveksam till att sätta den typen av mål, framför allt för att de i så fall måste kombineras med en massa restriktioner. För industriproduktionen ska inte öka till vilket pris som helst. Det finns risker med en ökad industriproduktion, särskilt som vi ser att energianvändandet i vissa delar av Europa i dag bygger på icke förnybara, till och med väldigt miljöbelastande, energikällor. Och en industriproduktion som ökar utan att man tar upp det som ett problem riskerar att leda till att vi får svårare att nå klimatmålen.

Däremot är jag lite förvånad över att kommissionen närmast utmålas som planekonomins förespråkare när man sätter sådana här mål. Det är inte riktigt min bild, kan jag säga.

Jag tror att det är viktigt att hålla en armlängds avstånd gentemot EU när det gäller den här typen av diskussioner eftersom man hela tiden hamnar i diskussioner där man låtsas som att det finns en politik som är höjd över intresse motsättningar och politiska åsiktsskillnader.

Anf. 18 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen! Ja, rådet har många viktiga frågor som handlar om ekonomi, konkurrenskraft och hur framtiden inom EU:s olika länder och vår gemensamma framtid ska se ut. Men vi har ju hamnat i en säkerhetspolitisk situation som är ganska annorlunda jämfört med tidigare, och det kommer också att påverka vår framtid och ekonomi.

En fråga som också är på dagordningen gäller energisäkerhet och energioberoende. I det perspektivet är naturligtvis förnybara energikällor viktiga om man vill bli mer energioberoende, vilket är viktigt att hävda. Men frågan är: Hur långt kan man komma i den diskussionen när det gäller energisäkerheten?

Moldaviens talman besökte i går riksdagens utrikesutskott. Han diskuterade förstås situationen i Ukraina med oss men också hur man i Moldavien ser på den här frågan. Han betonade vikten av fortsatt öppenhet och att de inte sökte någon motsättning mellan EU och Ryssland. Vi sade: Det gör inte vi heller. Vi hade snarare sett att Ukraina var en väg in till Ryssland i stället. Det är förstås viktigt att vi fortsätter på det spåret, precis som statsministern säger. Det handlar om fred och frihet, om handelsavtal och framför allt om möten mellan våra folk. Det tycker jag är viktigt.

Men det faller ett stort och tungt ansvar på Putin när han isolerar Ryssland. Det blir ju mer isolering av Ryssland – det kan man inte komma ifrån. Och det är någonting som han själv är ansvarig för. Samarbetet mellan Ukraina och EU är en vinna-vinna-möjlighet som Putin nu stänger, och man slår igen dörren i ansiktet på EU men också på det ukrainska folket.

Putin talar nu ett maktspråk. Det återstår för EU att på något sätt markera. Vi kan inte stå helt tysta och handfallna inför det maktspråk som talas. Även om vi är för diplomati tror jag att det är viktigt att vi nu talar entydigt och fast och att vi använder de medel vi har: så kallad soft power, den mjuka makten, och sanktionsmöjligheterna.

Här skulle jag vilja återkomma till en sak som statsministern tidigare nämnde och som flera har varit inne på här.

Det gäller vapenembargo, som egentligen borde komma till stånd i det här läget.

Man kan titta på EU:s gemensamma ståndpunkt om vapenförsäljning och krigsmaterielexport. Det finns tydliga regler. Man får inte skicka vapen om det kan påverka den regionala stabiliteten, om man riskerar att kränka humanitära och mänskliga rättigheter, om det finns en risk för en väpnad konflikt mellan mottagarlandet och ett annat land och om det föreligger territoriella krav på ett angränsande land.

Det är väldigt tydliga regler i EU:s gemensamma ståndpunkt. Min fråga kvarstår därför: Vad kan EU göra, och hur långt skulle man kunna komma? Jag tycker att EU:s gemensamma ståndpunkt är väldigt tydlig och nu borde slå till. Varför gör den inte det?

Anf. 19 TOMMY WAIDELICH (S):

Statsministern har pratat mycket om morötter till Ukraina, om ekonomiskt stödprogram, associeringsavtal och handelslättnader. Vi tycker att det är bra förslag. Men vad jag inte riktigt blir klok på är regeringens ståndpunkt när det gäller ytterligare restriktiva åtgärder.

Statsministern pratar om vapenembargo, och det är en restriktiv åtgärd. Men det finns många andra frågor som kommer upp i diskussionen och som har varit uppe tidigare i EU. Det handlar till exempel om den här listan, som statsministern har kommenterat utan att egentligen redogöra för någon tydlig ståndpunkt.

Då är min konkreta fråga: Är statsministern emot ytterligare sanktioner och restriktiva åtgärder, förutom vapenembargot? Är statsministern till exempel emot att man förlänger den så kallade restriktiva listan med ytterligare namn?

Anf. 20 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Det gällde klimatmålen. När regeringen ställde sig bakom kommissionens förslag med tillägget att vi ansåg att man skulle lägga på ytterligare 10 procent för internationella krediter inom CDM-systemet – det var alltså kommissionens förslag och ytterligare ambitioner – var det få andra regeringar i Europa som hade fattat något beslut om de nivåerna. Och när det gäller själva reduktionsmålet uppfattar vi att vi är i den like-minded-krets vi brukar vara i och

att vi har samma uppfattning. Jag vet inte vem det är som påstår att vi inte skulle ha agerat på det sättet.

2013/14:29
19 mars

Problemet är att det finns en annan grupp av länder som starkt ifrågasätter detta, och det här är – åtminstone om det ska bördefördelas – ett mål som vi måste enas om. De måste acceptera bördefördelningen. Det var det som var den stora svårigheten förra gången. Vi är absolut beredda att fastslå de här målen nu, men då måste vi kunna enas om dem. Görs det inte nu måste det komma något senare.

Det här är ingångar, apropå hänvisningen till Köpenhamn, till det möte vi ska ha i Frankrike i december 2015. Den internationella klimatpolitiken bygger ju på att utvecklingsländerna vill att de mest utvecklade länderna först ska volontera sina reduktionsmål – det är en underförstådd uppdelning. Det menar jag att Europa bör kunna göra med det vi här har nämnt från kommissionens utgångspunkt.

Men det är besvärande i det sammanhanget, som jag också sade till Bodil Ceballos, att länder som Japan och Australien frångår sina klimatmål. Utvecklingsländer som inte tycker att Europa är problemet använder alltså detta som en ursäkt av för att säga: Det är ju det vi säger – ni tar inte ert ansvar. Varför ska då vi göra det? Detta gör att Europa måste komma i samspråk om det som nu har skett i Japan och Australien, för att säga det uppenbara.

Dock har vi hört ett höjt tonläge i rätt riktning från amerikansk sida. Det handlar väldigt mycket om det presidentiella utrymme Obama använder eftersom han, som ni vet, inte får med sig kongressen på att föra fram klimatpositioner i beslut. Han har ändå, inom ramen för det han kan göra och grundat på skiffergasrevolutionen, kunnat påvisa sjunkande utsläpp.

Vi må landa på olika nivåer i fråga om vad vi menar att målformuleringen är, men att Sverige är en del av den krets som nu vill sätta den här typen av mål och också addera de 10 procenten har jag svårt att se annat än att vi har varit tydliga med gentemot kommissionen. Ibland har vi en liten skillnad i syn på det, och det tycker jag i grunden är olyckligt.

Jag vill framhålla att det 40-procentsmål kommissionen föreslår gäller EU. Reduktionerna kan alltså ske i Sverige men också i andra EU-länder. De tillkommande 10 procenten i CDM-systemet innebär att man kan göra reduktioner över hela världen. Skälet till det är återigen att det är otroligt

mycket mer resurseffektivt att stödja fattiga länders minskade klimatpåverkan jämfört med att vi gör det själva.

Det finns de som säger att vi inte får agera så, men jag tror inte att världen når fram till svaret med mindre än att vi använder den typen av internationella mekanismer. Därför tycker jag att det vore både resurseffektivt och klokt om vi adderade det. Då skulle vi få ett 50-procentsmål för Europeiska unionen.

När det gäller energisäkerheten vill jag absolut understryka att det kommer att pratas väldigt mycket energisäkerhet i ljuset av detta. Jag vill också framhålla att en del av de insatser man bör göra i Ukraina handlar om ökad energieffektivitet, alltså att sluta med det enorma energislöseri som finns i Ukraina. Bland annat svenska insatser har använts för detta. Det är verkligen lågt hängande frukt som Ukraina borde ägna sig åt direkt och som vi gärna använder svensk teknologi och svenskt kunnande för att stödja, bland annat via EBRD. Det finns sådana insatser redan.

Varför fattar vi inte beslut om ett vapenembargo? Jag kan anmäla att Sverige genom Carl Bildt tidigt tog initiativ för detta på utrikesministermötena. Varför är det inte beslutat? Jo, för att alla inte är överens. Det finns några större länder – utan att direkt peka ut dem tror jag att ni vet ungefär vilka de är – som åtminstone fram till nu inte har velat biträda det. Kan det bli en diskussion om detta? Ja, absolut. Det är naturligtvis tydligare att tala om ett vapenembargo innan man talar om någon annan form av handelsembargo, givet den situation vi nu har.

Kan det bli fråga om ytterligare diskussioner? Ja, det kan det. Har då Sveriges regering en uppfattning? Absolut, vi kan tänka oss att förlänga listan från 21 personer till fler. Vi har som sagt varit drivande i synen på ett vapenembargo.

Jag ber att få framhålla att trestegsskalan som vi redovisade bygger på en ytterligare eskalering. Det är svårt att föra de här diskussionerna, för då tycker någon: Jaha, så det bygger på att Krim inte var så farligt? Det är därför det är svårt att prata om det här, för det är klart att det är oacceptabelt och i strid med internationell rätt. Problemet är att vi inser att det kan bli ännu värre. Vi ser hur det så att säga uppstår bråk i östra Ukraina som man säkert kan använda som ursäkt för att hävda att ännu en som pratar ryska är hotad, och så får vi se ett ytterligare förlopp. När stats- och regeringscheferna

uttryckte sig i punkt 3 menade vi en sådan ytterligare eskalering.

2013/14:29
19 mars

Om ytterligare truppinterventioner eller förflyttningar sker i östra Ukraina bör beredskapen vara för mer omfattande sanktioner av det slag Tommy Waidelich frågar efter. Jag har bara väldigt öppet redovisat både att det kommer att bli mer komplicerat och att det inte alltid fungerar så perfekt som man har tänkt sig. Det finns risker förknippade med det. Huruvida det kommer att vara aktuellt att diskutera nu tycker jag är lite för tidigt att säga.

Återigen: Det är ett väldigt förlopp som följs av vad som sker dagligen och stundligen. Det uppenbara tror jag är att man pratar om en förlängning av listan och möjligen ett vapenembargo. Det är min bedömning just nu, som Sveriges regering också står bakom.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Tiden har lidit något, så vi hinner inte med så många fler frågor i dag. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt. Jag har noterat avvikande meningar från Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Vi tackar statsministern med medarbetare för närvaron i EU-nämnden i dag.

Innehållsförteckning

1 § Europeiska rådet.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	1
Anf. 3 MARIE GRANLUND (S)	6
Anf. 4 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	7
Anf. 5 GUSTAV BLIX (M).....	10
Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	11
Anf. 7 BODIL CEBALLOS (MP)	13
Anf. 8 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	14
Anf. 9 ORDFÖRANDEN	15
Anf. 10 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	16
Anf. 11 KERSTIN LUNDGREN (C)	16
Anf. 12 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	17
Anf. 13 JOHNNY SKALIN (SD)	19
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	20
Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	20
Anf. 16 LARS OHLY (V).....	21
Anf. 17 ORDFÖRANDEN	23
Anf. 18 DÉSIREE PETHRUS (KD).....	23
Anf. 19 TOMMY WAIDELICH (S).....	24
Anf. 20 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	24
Anf. 21 ORDFÖRANDEN	26